

ANALIZA POSLOVNE USPJEŠNOSTI NA PRIMJERU DRUŠTVA HRVATSKA LUTRIJA D.O.O.

Vrgoč, Marina

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:434142>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-18**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**ANALIZA POSLOVNE USPJEŠNOSTI NA
PRIMJERU DRUŠTVA HRVATSKA LUTRIJA
D.O.O.**

Mentor:

doc. dr. sc. Ivana Dropulić

Student:

Marina Vrgoč

1186094

Split, rujan, 2020.

SADRŽAJ:

1. UVOD	4
1.1. Problem i predmet istraživanja	4
1.2. Cilj istraživanja	4
1.3. Metode istraživanja	4
1.4. Struktura završnog rada	5
2. POJAM I ULOGA ANALIZE POSLOVNE USPJEŠNOSTI	6
2.1. Pojam i vrste finansijskih izvještaja	6
2.1.1. Izvještaj o finansijskom položaju (bilanca)	7
2.1.2. Račun dobiti i gubitka	7
2.1.3. Izvještaj o novčanim tokovima	8
2.1.4. Izvještaj o promjenama kapitala	9
2.1.5. Bilješke uz finansijske izvještaje	10
2.2. Analiza poslovne uspješnosti temeljem podataka iz godišnjih finansijskih izvještaja	10
2.2.1. Analiza putem pokazatelja	11
2.2.2. Horizontalna analiza	19
2.2.3. Vertikalna analiza	19
3. ANALIZA POSLOVANJA DRUŠTVA HRVATSKA LUTRIJA D. D. TEMELJEM PODATAKA IZ GODIŠNJIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA	21
3.1. Opći podaci o poduzeću Hrvatska Lutrija d.o.o.	21
3.2. Analiza pomoću pokazatelja	23
3.2.1. Pokazatelji profitabilnosti	23
3.2.2. Pokazatelji obrtaja imovine.....	24
3.2.3. Pokazatelji likvidnosti i solventnosti	25
3.2.4. Koeficijent ekonomičnosti	26
3.2.5. Koeficijent produktivnosti	27
3.3. Analiza trenda kretanja performansi uspješnosti	27
4. ZAKLJUČAK	31
POPIS LITERATURE	32
POPIS TABLICA	33

POPIS GRAFIKONA	33
SAŽETAK.....	34
SUMMARY	35

1. UVOD

U uvodnom dijelu završnog rada razmatrat će se problem i predmet istraživanja, ciljevi istraživanja, metode istraživanja te struktura završnog rada.

1.1. Problem i predmet istraživanja

Financijski izvještaji su izvještaji o financijskom stanju i financijskom prometu nekog poslovnog subjekta. Sadrže informacije koje pokazuju trenutni uspjeh poslovanja te potencijalnu podlogu za buduća odlučivanja. Kako bi se te informacije mogle iskoristiti potrebno je nad njima provesti različite tehnike pomoću kojih se podatci iz izvještaja pretvaraju u podatke značajne za rad u poduzeću. S obzirom da se u ovom radu ispituje usješnost poslovanja društva Hrvatska Lutrija d.o.o. koristiti ćemo se godišnjim financijskim izvješćima za razdoblje od 2014. do 2017.g.

1.2. Cilj istraživanja

Cilj završnog rada je primjenom adekvatnih metoda analize godišnjih izvještaja utvrditi financijski položaj i uspješnost poslovanja društva Hrvatska Lutrija d.o.o. u dosadašnjem poslovanju.

1.3. Metode istraživanja

Postoje različiti načini pristupanja obradi informacija pri istraživanju određene tematike, koji pomažu da se predmet bolje shvati, istraži i objasni a samim time da se dođe do točnijih rezultata i spoznaja. Budući da se najefektivniji rezultati ne postižu primjenom samo jednog pristupa tj. metode, u ovom radu je korištena kombinacija više metoda istraživanja, i to:¹

- Induktivna metoda, koja se koristi pri samom kraju rada kada donosimo odluku o uspješnosti poslovanja na temelju svih pokazatelja;
- Deduktivna metoda se koristi u razradi financijskih izvještaja, jer se iz njih dolazi do pojedinačnih zaključaka;

¹ ZELENKA, V.: Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 2000., p. 323-366.

- Metoda analize se također koristi pri analizi financijskih izvještaja, konkretno kod bilance;
- Metoda sinteze je korištena tijekom zaključka o poduzeću kao cjelini na temelju napravljenih izvještaja i pokazatelja;
- Metoda kompilacije se koristi na kraju završnog rada pri nabranjanju literature koja se koristila u radu;
- Komparativna metoda se koristi u usporedbi poslovanja poduzeća kroz određeno vremensko razdoblje. Ova metoda zahtjeva posebnu preciznost;
- Metoda studija slučaja, postupak kojim se istražuje neki posebni slučaj ili problem iz znanstvenog područja.

1.4. Struktura završnog rada

Završni rad je koncipiran na način da se sastoji od 4 cjeline prema logičnom slijedu i važnosti. Prva cjelina je uvod koji se sastoji od problema istraživanja, cilja završnog rada, metoda istraživanja te strukture završnog rada. Druga cjelina je teorijski dio o godišnjim financijskim izvještajima i pokazateljima tj. prikazuje njihovu svrhu, svojstva te strukturu. Treće poglavlje je empirijski dio rada, u kojem je analizirano poslovanje društva Hrvatska Lutrija d.o.o. kroz vremenski period od 2014. do 2017. godine. Koriste se podatci iz uzastopnih godišnjih izvještaja kako bi analizom došli do zaključka o uspješnosti i načinu poslovanja kompanije. Četvrto poglavlje tj. zaključak predstavlja osvrt na cijeli rad koji će se donijeti temeljem istraživanja ovoga rada.

2. POJAM I ULOGA ANALIZE POSLOVNE USPJEŠNOSTI

2.1. Pojam i vrste financijskih izvještaja

Financijski izvještaji predstavljaju završnu fazu računovodstvenog procesiranja podataka i pojavljuju se kao nositelji računovodstvenih informacija.² Glavni zadatak financijskog izvještavanja je pružiti zainteresiranim korisnicima sve potrebne informacije o uspješnosti i financijskom položaju poduzeća.

Korisnici financijskih izvještaja su uglavnom: menadžeri, brokeri kreditori, radnici, država, kupci, postojeći ili potencijalni ulagači dobavljači te ostala društvena zajednica. Interesi korisnika financijskih izvještaja mogu biti različiti. Najznačajniji su korisnici financijskih izvještaja, prije svega, ulagači i kreditori, bilo da se radi o sadašnjim ili potencijalnim ulagačima i kreditorima, te menadžment društva.³

Financijski izvještaji trebaju fer i istinito prezentirati financijski položaj, financijsku uspješnost i novčane tokove poduzetnika. Fer prezentacija zahtijeva vjerno predočavanje učinaka transakcija i drugih poslovnih događaja, a u skladu s kriterijima priznavanja imovine, obveza, kapitala, prihoda i rashoda.⁴

Temeljni financijski izvještaji u Republici Hrvatskoj prema ZOR-u su:⁵

- Izvještaj o financijskom položaju (bilanca)
- Račun dobiti i gubitka
- Izvještaj o novčanim tokovima
- Izvještaj o promjenama kapitala
- Bilješke uz financijske izvještaje.

Svi izvještaji su međusobno povezani. Neki su statičkog karaktera jer pokazuju financijsku situaciju u određenoj točki vremena, a drugi pokazuju promjene ekonomskih kategorija u

² Žager, K.(2017): Analiza financijskih izvještaja: načela, postupci, slučajevi; treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb;p.91

³Bešvir B. (2008). Kako čitati i analizirati financijske izvještaje. Zagreb: RRiF Plus, p. 13

⁴ Skupina autora (2008).“Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja“. Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika. Zagreb, p. 35.

⁵ ZAKON O RAČUNOVODSTVU, NN, br. 78/2015, čl 44

određenom razdoblju te stoga imaju dinamički karakter⁶. Kada se promatraju kao cjelina govore o “zdravstvenom stanju“ nekog poduzeća, a shvatiti to “ stanje “ znači imati sposobnost donositi primjerene poslovne odluke.

2.1.1. Izvještaj o financijskom položaju (bilanca)

Bilanca je temeljni financijski izvještaj koji prikazuje imovinu, obveze i kapital na određeni dan⁷. Vrlo je važan izvještaj jer pokazuje financijski položaj (stanje) poduzetnika, i to na određeni dan, za razliku od računa dobiti i gubitka, koji pokazuje elemente aktivnosti (prihode i rashode) i uspješnost tijekom obračunskog razdoblja.⁸ Imovina tvrtke je podijeljena na dva dijela, kao kratkotrajna (zalihe, gotovina, potraživanja i financijska imovina) i dugotrajna imovina (materijalna imovina, nematerijalna imovina, financijska imovina i potraživanja), a jednim imenom ih nazivamo aktiva. Izvori imovine, drugi dio bilance, sastoje se od obveza i vlastitog kapitala, a nazivaju se pasiva. U svakom trenutku imovina mora biti jednaka njenim izvorima, iz toga proizlazi temeljna računovodstvena jednakost koja se može zapisati na sljedeći način:⁹

$$\text{AKTIVA} = \text{PASIVA}$$

$$\text{AKTIVA} = \text{VLASTITI KAPITAL} + \text{OBVEZE}$$

2.1.2. Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka je temeljni financijski izvještaj koji prikazuje prihode i rashode te njihovu razliku (dobit ili gubitak) u određenom obračunskom razdoblju.¹⁰ Ovaj izvještaj je jedan od važnijih jer se njime definira uspješnost poslovanja poduzeća. Glavni cilj poslovanja je profitabilnost poslovanja, a je li ona ostvarena ili ne, govori nam upravo račun

⁶ Žager, K.(2017): Analiza financijskih izvještaja: načela, postupci, slučajevi; treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb;p.92

⁷ Žager, K.(2017): Analiza financijskih izvještaja: načela, postupci, slučajevi; treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb;p.93

⁸ Barbić J., Čolaković E., Parać B., Vujić V. (2008). Korporativno upravljanje – osnove dobre prakse vođenja društva kapitala. Zagreb: Hum-Croma, p.316.

⁹ BELAK, V., Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb, 1995., p. 19.

¹⁰ Žager, K.(2017): Analiza financijskih izvještaja: načela, postupci, slučajevi; treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb;p.109

dobiti i gubitka. Nastoji nam pokazati koliko je prihoda ostvareno u određenom vremenu te koliko je iznos dobiti (gubitka).

Račun dobiti i gubitka se sastoji od prihoda, rashoda, dobiti i gubitka ostvarenog tijekom obračunskog razdoblja.¹¹ Prihodi predstavljaju povećanje ekonomske koristi u obliku priljeva ili povećaja sredstava ili smanjenja obveza, što u konačnici povećava glavnica. Rashodi predstavljaju smanjenje ekonomske koristi u obliku odljeva ili smanjenja sredstava, što u konačnici smanjuje glavnica.

Tablica 1. Skraćeni prikaz sastavljanja računa dobiti i gubitka

1. Prihodi iz osnovne djelatnosti
2. Rashodi iz osnovne djelatnosti
3. Prihodi iz drugih aktivnosti
4. Rashodi iz drugih aktivnosti
5. Dobitak / gubitak prije oporezivanja
6. Porez na dobitak ili gubitak
7. Dobitak / gubitak financijske godine

Izvor: Prikaz autora

2.1.3. Izvještaj o novčanim tokovima

Izvještaj o novčanim tokovima pokazuje izvore pribavljanja i način upotrebe novca.¹² Novac je važan čimbenik u osiguravanju likvidnosti svakog poduzeća. Služi da podmirivanje obveza, kupovanje sirovina, strojeva, te također prodaju roba i proizvoda. Dakle, sve se vrti oko novca. S obzirom na veliku važnost novca, potrebno je sastaviti izvještaj koji omogućuje utvrđivanje viška raspoloživih ili nedostatnih novčanih sredstava. Izvještaj o novčanim tokovima nam daje takve informacije te u kombinaciji s ostalim izvještajima daje pravi uvid u stanje poduzeća.

Osnovni elementi izvještaja o novčanim tokovima su primitci, izdatci i njihova razlika koja se zove neto novčani tok. U izvješću se tijekomovi klasificiraju prema aktivnostima, i to na tijekomove od poslovne aktivnosti, investicijske aktivnosti i financijske aktivnosti.¹³ Poslovne aktivnosti jesu glavne aktivnosti poduzeća koje stvaraju prihod i koje imaju najznačajniji

¹¹ Abramović K., Tominac Broz S., Cutvarić M., Čevizović I. (2008.): Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještaja, RriF plus d.o.o., Zagreb, p.57

¹² Perica I. (2016), Analiza financijskih izvještaja, materijalni s vježbi

¹³ Vidučić, Lj. (2008) : Financijski menadžment, RRiF plus, Zagreb;p.371

utjecaj na rezultat poslovanja poduzeća, dobit ili gubitak. Investicijske (ulagateljske) aktivnosti vezane su uz promjene na dugotrajnoj imovini. ¹⁴ Dugotrajna imovina sastoji se od četiri podskupine, a to su nematerijalna imovina, materijalna imovina, financijska imovina te potraživanja s rokom dospjeća dužim od jedne godine.

Tablica 2. Novčani tokovi

	PRIMICI	IZDACI
<i>Poslovne aktivnosti</i>	Prodaja robe, usluga, Provizije Primljene naknade štete	Isplate dobavljačima Isplate zaposlenima Plaćeni porezi i osiguranja
<i>Investicijske aktivnosti</i>	Prodaja dug. imovine Prodaja dionica Povrat danih kredita	Kupnja dug. imovine Kupnja dionica Dani krediti
<i>Financijske aktivnosti</i>	Emisija dionica Primljeni krediti Isplata dividendi	Otkup vlastitih dionica Otplata kredita

Izvor: Prikaz autora

Pri izradi izvještaja o novčanim tokovima mogu se koristiti dvije metode: direktna i indirektna

2.1.4. Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala prikazuje strukturu vlastitog kapitala i promjene na svim stavkama vlastitog kapitala na kraju izvještajnog razdoblja u odnosu na početak razdoblja.¹⁵ Opće je poznato da se kapital poduzeća sastoji od uloženog kapitala i zarađenog kapitala, te je raščlanjen na šest dijelova. To su:¹⁶

- I. UPISANI KAPITAL
- II. PREMIJE NA EMITIRANE DIONICE
- III. REVALORIZACIJSKE REZERVE
- IV. REZERVE
 - Zakonske rezerve

¹⁴ Žager, K.(2017): Analiza financijskih izvještaja: načela, postupci, slučajevi; treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb;p.126

¹⁵ Belak, V. (2006): Profesionalno računovodstvo: prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima, Zgombić & Partneri, Zagreb

¹⁶ Žager, K.(2017): Analiza financijskih izvještaja: načela, postupci, slučajevi; treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb;p.131

- Rezerve za vlastite dionice
- Statutarne rezerve
- Ostale rezerve

V. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK

VI. DOBIT ILI GUBITAK TEKUĆE GODINE

2.1.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Uz četiri osnovna izvještaja postoji niz dodatnih izvještaja, a jedan od njih su i bilješke uz financijske izvještaje. Bilješke predstavljaju detaljniju dopunu i razradu podataka iz bilance, računa dobiti i gubitka te izvješća o novčanom tijeku.¹⁷ U njima trebaju biti prikazane sve informacije koje se direktno ne vide iz temeljnih izvještaja, a nužne su za njihovo razumijevanje.¹⁸ Također trebaju sadržavati korištene metode amortizacije, osnove mjerenja korištene za utvrđivanje bruto knjigovodstvene vrijednosti, vijek upotrebe imovine, bruto knjigovodstvenu vrijednost i ispravak vrijednosti na početku i na kraju razdoblja.

2.2. Analiza poslovne uspješnosti temeljem podataka iz godišnjih financijskih izvještaja

Svrha analize financijskih izvješća je procjena trenda, veličine, dinamike i rizičnosti budućih gotovinskih tijekova poduzeća.¹⁹ Analiza poslovne uspješnosti ima značajnu korisnost u svim aspektima upravljanja poslovanjem i razvojem poduzeća. Primjenjuje se u svim fazama upravljanja poduzećem. Najčešće korištene analize financijskih izvještaja su analiza putem pokazatelja, horizontalna analiza te vertikalna analiza. Predstavlja prvu fazu financijske analize te omogućava vrednovanje financijskog stanja i poslovanja poduzeća.

¹⁷ Vidučić, Lj. (2008) : Financijski menadžment, RRiF plus, Zagreb;p.375

¹⁸ Žager, K.(2017): Analiza financijskih izvještaja: načela, postupci, slučajevi; treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb;p.132

¹⁹ Vidučić, Lj. (2008) : Financijski menadžment, RRiF plus, Zagreb;p.376

2.2.1. Analiza putem pokazatelja

Analiza se vrši pomoću šest različitih skupina pokazatelja no s obzirom na mogućnost preklapanja informacija koje nam pruže bitno je biti selektivan u njihovoj primjeni te odabrati one pokazatelje koji imaju najveću eksplanatornu moć.

Analiza pomoću pokazatelja se sastoji od sljedećih šest skupina pokazatelja:²⁰

1. Pokazatelji profitabilnosti
2. Pokazatelji obrtaja imovine
3. Pokazatelji likvidnosti i solventnosti
4. Pokazatelji efikasnosti investiranja dioničara
5. Pokazatelji ukupne uspješnosti (Zeta Score)
6. Pokazatelji dodane vrijednosti.

- Pokazatelji profitabilnosti

Analiza profitabilnosti je najvažnija analiza, a sastoji se od dvije temeljne mjere: profitna marža i povrat na investirano. Pokazatelji profitne marže u omjer stavljaju različite vrste dobiti i ostvareni prihod. S obzirom na korištenu kategoriju dobiti najčešće se razlikuju sljedeće kategorije profitne marže:²¹

- Bruto profitna marža
- Operativna profitna marža
- Profitna marža prije poreza
- Neto profitna marža
- Marža neto preostalog profita.

Bruto profitna marža pokazuje koliko poduzeću ostaje prihoda za pokriće troškova uprave i prodaje, troškova financiranja te za ostvarenje dobiti nakon pokrića proizvodnih troškova.

$$\text{Bruto profitna marža} = \frac{\text{Bruto dobitak}}{\text{Prihod od prodaje}} \times 100 \quad (1)$$

²⁰ BELAK, V., Menadžersko računovodstvo, RRiF plus, Zagreb, 1995., p. 63.

²¹ Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRiF plus, Zagreb, p. 65

Operativna profitna marža pokazuje koliko poduzeću ostaje prihoda za pokriće troškova financiranja i dobiti nakon podmirenja proizvodnih troškova.

$$\text{Operativna profitna marža} = \frac{\text{Operativni dobitak}}{\text{Prihod od prodaje}} \times 100 \quad (2)$$

Profitna marža prije oporezivanja pokazuje koliko poduzeću ostaje prihoda za dobit nakon podmirenja svih troškova.

$$\text{Profitna marža prije oporezivanja} = \frac{\text{Dobitak prije poreza}}{\text{Prihod od prodaje}} \times 100 \quad (3)$$

Neto profitna marža pokazuje koliko poduzeću ostaje prihoda nakon podmirenja svih troškova i poreza na dobit.

$$\text{Neto profitna marža} = \frac{\text{Dobitak prije poreza}}{\text{Prihod od prodaje}} \times 100 \quad (4)$$

Marža preostalog profita se dobije kad se u odnos stavi dobit poslije poreza i tržišna cijena kapitala koji je uložen u poduzeće.

$$\text{Neto preostali profit} = \frac{\text{Dobit poslije poreza}}{\text{Tržišna cijena kapitala}} \quad (5)$$

Povrat na investirano pokazuje koliko je menadžment bio efikasan u korištenju raspoloživih resursa poduzeća. Razlikuju se sljedeća tri pokazatelja:²²

- Povrat na ukupni kapital (ROA)
- Povrat na uloženi dugoročni kapital
- Povrat na ukupni vlastiti kapital

Povrat na ukupni kapital u omjer stavlja operativnu dobit i ukupnu imovinu (aktivu) zbog čega se još i naziva povrat na aktivu.

²² Dropulić, I. (2016): Menadžersko računovodstvo 1, interna skripta, Ekonomski fakultet u Splitu;p.39

$$ROA = \frac{\text{Operativni dobitak}}{\text{Ukupna aktiva}} \times 100 \quad (6)$$

Povrat na uloženi dugoročni kapital u omjer stavlja dobit nakon oporezivanja te ukupni vlastiti kapital.

$$\text{Povrat na dugoročni kapital} = \frac{\text{Operativni dobitak} - \text{kamate na kratkoročne kredite}}{\text{Ukupna pasiva} - \text{tekuće obveze}} \times 100 \quad (7)$$

Povrat na ukupni vlastiti kapital pokazuje koliko je dobiti proizašlo iz uloženog vlastitog kapitala.

$$\text{Povrat na ukupni vlastiti kapital} = \frac{\text{Dobitak prije oporezivanja}}{\text{Ukupni vlastiti kapital}} \quad (8)$$

- Pokazatelji obrtaja imovine

Pokazatelji obrtaja imovine se još nazivaju i pokazateljima aktivnosti te pokazuju brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu. Možemo ih podijeliti na:²³

- Koeficijent obrtaja ukupne imovine
- Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine
- Koeficijent utrživosti zaliha
- Koeficijent obrtaja neto potraživanja.

- Pokazatelji likvidnosti i solventnosti

Pokazatelj likvidnosti prikazuju sposobnost poduzeća da u roku podmiruje svoje kratkoročne obveze. Uredno podmirivanje tekućih obveza je važno za odvijanje redovitog poslovanja. Stavljaju u odnos novac i novčane ekvivalente društva s njegovim obvezama.²⁴ Možemo ih podijeliti u dvije skupine:²⁵

²³ BELAK, V., Menadžersko računovodstvo, RRiF plus, Zagreb, 1995., p. 71

²⁴ Vukoja, B.: Analiza financijskih izvještaja kao temelj za donošenje poslovnih odluka, International conference SME proceedings, Zenica, 2009., p. 11.

²⁵ BELAK, V., Menadžersko računovodstvo, RRiF plus, Zagreb, 1995., p. 72

➤ Mjere utemeljene na odnosu između aktive i pasive:

- a) Tekući odnos - koeficijent opće likvidnosti
- b) Brzi odnos - koeficijent ubrzane likvidnosti
- c) Radno raspoloživi kapital

➤ Mjere koje pokazuju mogućnost pretvaranja tekuće aktive u novac:

- d) Broj obrtaja zaliha
- e) Prosječno vrijeme naplate potraživanja.

Tekući koeficijent – koeficijent opće likvidnosti nam pokazuje u kojoj mjeri kratkotrajna imovina pokriva kratkoročne obveze.²⁶ Što je pokazatelj veći, veća je i sigurnost da će kratkoročne obveze biti podmirene na vrijeme. Poželjno je da iznosi minimalno dva (idealna vrijednost pokazatelja) jer je tada poduzeće sposobno podmiriti sve svoje kratkoročne obveze.

$$\text{Tekući odnos} = \frac{\text{Tekuća aktiva}}{\text{Tekuća pasiva}} \quad (9)$$

Brzi odnos – koeficijent ubrzane likvidnosti nam pokazuje sposobnost poduzeća da u što kraćem roku pribavi određenu količinu novca. Poželjna minimalna vrijednost pokazatelja je jedan što bi zaključno značilo da je poduzeće sposobno u kratkom roku pribaviti novac.

$$\text{Brzi odnos} = \frac{\text{Brza aktiva}}{\text{Tekuće obveze}} \quad (10)$$

Radno raspoloživi kapital pokazuje koliko kapitala stoji na raspolaganju za udovoljavanje tekućim obvezama.²⁷ Poželjna je pozitivna vrijednost pokazatelja, a dobije se kao razlika između kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza.

²⁶ Dropulić, I. (2016): Menadžersko računovodstvo 1, interna skripta, Ekonomski fakultet u Splitu;p.41

²⁷ Dropulić, I. (2016): Menadžersko računovodstvo 1, interna skripta, Ekonomski fakultet u Splitu;p.41

Broj obrtaja zaliha pokazuje koliko se puta tokom godine prosječna vrijednost zaliha pretvori u potraživanje od kupaca. Poželjna što veća vrijednost pokazatelja.

$$\text{Broj obrtaja zaliha} = \frac{\text{Troškovi za prodano}}{\text{Prosječno stanje zaliha}} \quad (11)$$

Prosječno vrijeme naplate potraživanja pokazuje koliko je prosječno dana potrebno da se naplati potraživanje, da se potraživanje pretvori u novac. Poželjna je što manja vrijednost, odnosno što manji broj dana.

$$\text{Prosječno vrijeme naplate potraživanja} = \frac{\text{Potraživanja od kupaca}}{\text{Prosječna dnevna naplaćena potraživanja}} \quad (12)$$

Pokazatelji solventnosti nam prikazuju sposobnost poduzeća da u roku podmiruje sve svoje dugoročne obveze.²⁸ Cilj im je dugoročna financijska stabilnost. Možemo ih podijeliti na sljedećih pet pokazatelja:

Omjer dugoročnih obveza i ukupnog dugoročnog kapitala

$$\text{Udjel tuđeg kapitala} = \frac{\text{Dugoročne obveze s fiksnom kamatom}}{\text{Dugoročne obveze s fiksnom kamatom stopom} + \text{vl.kapital}} \quad (13)$$

Stupanj zaduženosti

$$\text{Stupanj zaduženosti} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Ukupna aktiva}} \quad (14)$$

Omjer duga i glavnice

$$\text{Odnos duga i glavnice} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Vlasnička glavnica}} \quad (15)$$

²⁸ Dropulić, I. (2016): Menadžersko računovodstvo 1, interna skripta, Ekonomski fakultet u Splitu; p.42

Odnos pokrića kamata

$$\text{Odnos pokrića kamata} = \frac{\text{Operativni dobitak}}{\text{Troškovi kamata}} \quad (16)$$

Odnos dugotrajne imovine i vlasničke glavnice

$$\text{Odnos dugotrajne imovine i vlasničke glavnice} = \frac{\text{Dugotrajna imovina}}{\text{Glavnica}} \quad (17)$$

- Pokazatelji efikasnosti investiranja dioničara

Pokazatelji efikasnosti investiranja dioničara pružaju potencijalnim dioničarima informacije o efektima ulaganja u redovite dionice dioničkog društva.²⁹ Kao glavni cilj navodi se procjena uspješnosti tvrtke u terminima potencijala isplate dividendi i vrijednosti dionica na tržištu. Možemo ih podijeliti na:

- Zarada po dionici
- Dividenda po dionici
- Povrat na dioničarsku glavnicu
- Prinos od dividendi
- Cijena/Zarada po dionici.

Zarada po dionici stavlja u omjer dobit nakon oporezivanja i broj redovitih dionica. Pokazuje nam relativnu profitabilnost dioničkog društva.

$$\text{Zarada po dionici} = \frac{\text{Dobitak poslije oporezivanja} - \text{Povlaštene dionice}}{\text{Broj običnih dionica}} \quad (18)$$

²⁹ BELAK, V., Menadžersko računovodstvo, RRiF plus, Zagreb, 1995., p. 78

Dividenda po dionici stavlja u omjer dobitak poslije oporezivanja umanjen na povlaštene dividende te zadržani dobitak i broj redovitih dionica te predstavlja mjeru profitabilnosti promatranu s pozicije neposrednog interesa običnih dioničara.

$$\text{Dividenda po dionici} = \frac{\text{Dobitak p.op.} - \text{Povlaštene dionice} - \text{Zadržani dobitak}}{\text{Broj redovitih dionica}} \quad (19)$$

Povrat na dioničarsku glavnice stavlja u omjer dobit nakon oporezivanja umanjen za povlaštene dividende i prosječne dioničarske glavnice. Mjera je profitabilnosti dioničara koji imaju redovne dionice.

$$\text{Povrat na dioničarsku glavnice} = \frac{\text{Dobitak poslije oporezivanja} - \text{Povlaštene dionice}}{\text{Prosječno stanje dioničke glavnice redovnih dionica}} \quad (20)$$

Prinos od dividendi stavlja u omjer isplaćene dividende po dionici i tržišnu cijenu redovitih dionica. Pokazuje nam stopu povrata na dioničarsku glavnice promatranu s aspekta tržišne cijene dionice.

$$\text{Prinos od dividendi} = \frac{\text{Dividenda po dionici}}{\text{Tržišna cijena dionice}} \quad (21)$$

Cijena/Zarada po dionici stavlja u omjer tržišnu cijenu dionice i zaradu po dionici te nam daje procjenu perioda u kojem bi se investicija trebala vratiti.

$$\text{Odnos cijene i zarada po dionici} = \frac{\text{Tržišna cijena po dionici}}{\text{Zarada po dionici}} \quad (22)$$

- Pokazatelji ukupne uspješnosti (Zeta Score)

Američki profesor Altman je s grupom istraživača razvio tehniku računanja ukupnog izraza uspješnosti društva na malom broju pokazatelja koje je doveo u međusobni odnos i odredio intenzitet utjecaja svakog od njih na ukupnu uspješnost. Altmanov Z ili Zeta Score se sastoji od pet pokazatelja koji zajedno čine slijedeći model:³⁰

³⁰ Dropulić, I. (2016): Menadžersko računovodstvo 1, interna skripta, Ekonomski fakultet u Splitu; p.47

$$Z = 1,2X_1 + 1,4X_2 + 3,3X_3 + 0,6X_4 + 0,999X_5 \quad (23)$$

$$X_1 = \frac{\text{Kratkotrajna imovina}}{\text{Ukupna aktiva}} \quad (24)$$

$$X_2 = \frac{\text{Zadržani dobitak}}{\text{Ukupna aktiva}} \quad (25)$$

$$X_3 = \frac{\text{Operativni dobitak}}{\text{Ukupna aktiva}} \quad (26)$$

$$X_4 = \frac{\text{Tržišna vrijednost glavnice}}{\text{Ukupne obveze}} \quad (27)$$

$$X_5 = \frac{\text{Prihod od prodaje}}{\text{Ukupna imovina}} \quad (28)$$

Na osnovu izračunate vrijednosti Z pokazatelja donose se sljedeća tri tipa zaključka o budućem poslovanju i mogućnosti bankrota:

Tablica 3: Vjerojatnost bankrota prema Z pokazatelju

Vrijednost Z pokazatelja	Zaključak o vjerojatnosti bankrota
$Z > 2,675$	Poduzeće posluje jako dobro i bankrot nije vjerojatan.
$2,675 > Z > 1,81$	Postoji mogućnost bankrota, ali to nije u potpunosti sigurno.
$Z < 1,81$	Vrlo vjerojatna mogućnost bankrota u narednim godinama.

Izvor: Prikaz autora

- Pokazatelji dodatne vrijednosti

Dodana vrijednost je razlika između prihoda i kupljenih dobara i usluga. Pokazuje nam vrijednost koju poduzeće dodaje iz svojih kapaciteta. Izračunava se na temelju računa dobiti i gubitka. Možemo je podijeliti na četiri sljedećih pokazatelja:

Proizvodnost dugotrajne imovine

$$\text{Proizvodnost dugotrajne imovine} = \frac{\text{Dodana vrijednost}}{\text{Dugotrajna imovina}} \quad (29)$$

Proizvodnost kratkotrajne imovine

$$\text{Proizvodnost kratkotrajne imovine} = \frac{\text{Dodana vrijednost}}{\text{Kratkotrajna imovina}} \quad (30)$$

Proizvodnost ukupne imovine

$$\text{Proizvodnost ukupne imovine} = \frac{\text{Dodana vrijednost}}{\text{Ukupna aktiva}} \quad (31)$$

Proizvodnost po zaposlenom

$$\text{Proizvodnost po zaposlenom} = \frac{\text{Dodana vrijednost}}{\text{Prosječan broj zaposlenih}} \quad (32)$$

2.2.2. Horizontalna analiza

Horizontalna analiza podrazumijeva usporedni prikaz glavnih stavki iz bilance, računa dobitka i gubitka te ostalih izvještaja za više uzastopnih godina, uz izračun apsolutnih i relativnih promjena³¹.

Za izračun apsolutnih promjena koristi se sljedeća formula:

$$\text{Apsolutna promjena} = \text{Iznos tekuće godine} - \text{Iznos prethodne godine} \quad (33)$$

Za izračun relativnih promjena koristi se sljedeća formula:

$$\text{Relativna promjena} = \frac{\text{Iznos tekuće godine} - \text{Iznos prethodne godine}}{\text{Iznos prethodne godine}} \times 100 \quad (34)$$

2.2.3. Vertikalna analiza

Vertikalna analiza prikazuje postotni udjel svake stavke financijskog izvješća u odnosu na ukupan zbroj.³² Vertikalna analiza se također može obavljati usporedno za više godina, što omogućuje usporedbe kroz vrijeme. Glavna prednost korištenja vertikalne analize je usporedba s drugim poduzećima.

³¹ Pervan I. (2020): Analiza financijskih izvještaja, materijali s predavanja, Ekonomski fakultet u Splitu

³² Dropulić, I. (2016): Menadžersko računovodstvo I, interna skripta, Ekonomski fakultet u Splitu; p.31

2.2.4. Analiza trenda

Analiza trenda naziva se i analiza indeksa, jer prikazuje relativnu promjenu neke stavke ili pokazatelja u odnosu na baznu veličinu. Obično se prikazuje pomoću dijagrama te na taj način analitičari vrlo lako mogu uočiti i predvidjeti smjer kretanja pojedine varijable kroz vrijeme. Bazni indeksi se izračunavaju pomoću sljedeće formule:³³

$$\text{Bazni indeks} = \frac{\text{Iznos tekuće godine} - \text{Iznos bazne godine}}{\text{Iznos bazne godine}} \times 100 \quad (35)$$

³³ Pervan I. (2020): Analiza financijskih izvještaja, materijali s predavanja, Ekonomski fakultet u Splitu

3. ANALIZA POSLOVANJA DRUŠTVA HRVATSKA LUTRIJA D. D. TEMELJEM PODATAKA IZ GODIŠNJIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

3.1. Opći podatci o poduzeću Hrvatska Lutrija d.o.o.

Hrvatska Lutrija d.o.o. osnovana je 1973.g. sa sjedištem u Zagrebu. Temeljna djelatnost Hrvatske Lutrije je priređivanje igara na sreću.³⁴ Kroz godine asortiman se konstantno širio te danas nude raznovrsne lutrijske igre, kladioničke igre, igre na automatima, Instant srećke, Bingo, Keno te mnoge druge. Nastoji biti organizacija koja uči, potiče i omogućava razvoj radnika, usvajanje i širenje novih znanja, timski rad te kreativnost u funkciji individualnog i organizacijskog rasta. Zaposlenicima nudi dobre radne uvjete, ugodno radno okruženje, mogućnost napredovanja te rad u timu ljudi koji su svojom stručnošću i iskustvom dokazali izvrsnost u djelatnosti kojom se bave.

U nastojanju da na tržištu igara na sreću u Hrvatskoj zadrži vodeću poziciju, kontinuirano prati razvoj suvremene tehnologije i najnovije trendove na području igara na sreću. Aktivna je članica udruženja europskih i svjetskih lutrijskih organizacija i dosljedno primjenjuje standarde odgovornog priređivanja igara na sreću. Bogato iskustvo zaposlenika, njihova posvećenost poslu i stalnom učenju, jamstvo su da će visoko postavljeni ciljevi biti i ostvareni.³⁵

Pomoću analize financijskih izvještaja iskazat će se uspješnost poslovanja poduzeća Hrvatska Lutrija d.o.o. u razdoblju od 2014.g. do 2017.g.

³⁴ <https://www.lutrija.hr/cms/UpoznajteNas>

³⁵ <https://www.lutrija.hr/cms/UpoznajteNas>

Tablica 4: Bilanca poduzeća Hrvatska Lutrija d.o.o. za vremensko razdoblje od 2014. do 2017. godine

STAVKE	2014 (000 kn)	2015 (000 kn)	2016 (000 kn)	2017 (000 kn)
IMOVINA				
Dugotrajna imovina	102.340	112.162	113.872	114.455
Nematerijalna imovina	9.430	12.402	15.515	16.447
Materijalna imovina	86.005	91.712	90.708	91.234
Dugotrajna financijska imovina	707	715	1.031	683
Potraživanja	820	694	576	476
Odgodena porezna imovina	5.378	6.639	6.042	5.615
Kratkotrajna imovina	111.216	151.000	207.166	223.268
Zalihe	1.377	1.880	2.577	2.093
Potraživanja	2.467	2.634	2.425	2.072
Kratkotrajna financijska imovina	9.312	17.476	15.341	12.046
Novac u banci i blagajni	87.873	117.408	167.673	186.739
Plaćeni troškovi bud. Razdoblja i obrač. prihodi	10.187	11.602	19.150	20.318
UKUPNA AKTIVA	213.556	263.162	321.038	337.723
Izvanbilančni zapisi*	96.758	134.194	171.585	193.847
OBVEZE				
Dugoročne obveze	1.438	633	379	314
Rezerviranja	31.823	36.574	46.221	56.461
Kratkoročne obveze	116.567	146.431	186.038	183.577
Odgodeno plaćanje trošk. I prihodi bud. razdoblja		6.328	6.050	9.907
UKUPNO KAPITAL I REZERVE	63.728	79.524	88.400	97.371
Ukupna pasiva	213.556	263.162	321.038	337.723
Izvanbilančni zapisi	96.758	134.194	171.585	193.847

Izvor: prikaz autora

Tablica 5: Račun dobiti i gubitka poduzeća Hrvatska Lutrija d.o.o. za vremensko razdoblje od 2014. do 2017. godine

Opis	2014. (u 000)	2015. (u 000)	2016. (u 000)	2017. (u 000)
UKUPNI PRIHODI	483.841	476.362	501.190	528.266
Poslovni prihodi	482.786	474.163	498.277	524.837
Prihodi od prodaje	476.458	467.875	495.584	518.932
Ostali poslovni prihodi	6.328	6.288	2.499	5.789
Financijski prihodi	1.055	2.199	2.913	3.430
UKUPNI RASHODI	461.802	434.658	451.646	470.943
Poslovni rashodi	458.688	431.365	449.980	469.293
Materijalni troškovi	147.025	132.082	141.451	142.685
Troškovi osoblja	142.374	140.773	139.791	139.875
Amortizacija	17.203	16.828	19.127	25.605
Naknade za priređivanje igara	113.647	109.365	115.050	116.658
Nematerijalni troškovi	29.640	22.673	22.233	24.623
Troškovi rezerviranja	4.779	4.032	11.221	18.073
Vrijednosna usklađenja	606	640	51	64
Ostali rashodi	3.415	4.032	1.056	1.710
Financijski rashodi	3.114	3.293	1.666	1.650
Dobit prije oporezivanja	22.039	41.704	49.544	57.323
Porez na dobit	5.736	9.889	11.103	11.923
Dobit nakon oporezivanja	16.301	31.815	38.441	45.400

Izvor: prikaz autora

3.2. Analiza pomoću pokazatelja

3.2.1. Pokazatelji profitabilnosti

Tablica 6: Povrat na investirano

	2014.	2015.	2016.	2017.
Povrat na ukupni kapital (ROA)	7,63	12,09	11,97	13,44
Povrat od investicijskih ulaganja (ROI)	49,4	119,98	170,89	162,48
Povrat na ukupni vlastiti kapital (ROE)	25,58	40,01	43,48	46,63

Izvor: Prikaz autora

Povrat na ukupnu imovinu je indikator uspješnosti ukupne imovine i odnosi se na dobit koju Društvo generira iz jedne novčane jedinice imovine. Pokazuje da je 2014.g. na 100 investiranih novčanih jedinica u aktivu društva ostvareno 7,63 novčanih jedinica operativne dobiti. Pokazatelj se znatno povećao 2015.g. na 12,09 novčanih jedinica dok je 2016.g. opao na 11,97 novčanih jedinica da bi u konačnici 2017.g. porastao na 13,44 novčane jedinice operativne dobiti.

Povrat od investicijskih ulaganja nam pokazuje odnos novih investicija i neto dobiti, odnosno pokazuje kolika je neto dobit po kuni investiranog. U 2014.g. je iznosila 49,4 kn, u 2015.g. znatno narasla na 119,98 kn te u konačnici 2017.g. je iznosila 162,48 kn.

Povrat na vlastiti kapital ili rentabilnost vlastitog kapitala nam pokazuje kolika je dobit po kuni uloženog kapitala. U periodu od 2014.g. do 2017.g. pokazatelj je konstantno u povećanju te je iznosio 2014.g. 25,58%, u 2015.g. 40,01%, u 2016.g. 43,48% te zaključno u 2017.g. 46,63%

3.2.2. Pokazatelji obrtaja imovine

Tablica 7: Pokazatelji obrtaja imovine

	2014.	2015.	2016.	2017.
KO kratkotrajne imovine	4,28	3,09	2,39	2,32
KO dugotrajne imovine	4,66	4,17	4,35	4,53
KO utrživosti zaliha	346,01	248,87	192,31	247,94

Izvor: Prikaz autora

Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine nam pokazuje koliko 1 novčana jedinica kratkotrajne imovine stvara novčanih jedinica prihoda od prodaje. Konkretno za poduzeće Hrvatska Lutrija d.o.o. za period od 2014.g. do 2017.g. možemo iščitati da koeficijent postepeno opada te je u 2017.g. iznosio 2,32 novčane jedinice. No i dalje je pozitivan što nam govori da je poslovanje poduzeća u dobitku.

Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine nam pokazuje koliko 1 novčana jedinica dugotrajne imovine stvara novčanih jedinica prihoda od prodaje. Koeficijent se kroz sve četiri godine kreće oko brojke 4. 2014.g. je iznosio 4,66 novčane jedinice. Blagi pad je imao 2015.g. kad je iznosio 4,17 novčane jedinice no u sljedeće dvije godine je ponovno rastao te 2017.g. je iznosio 4,53 novčane jedinice.

3.2.3. Pokazatelji likvidnosti i solventnosti

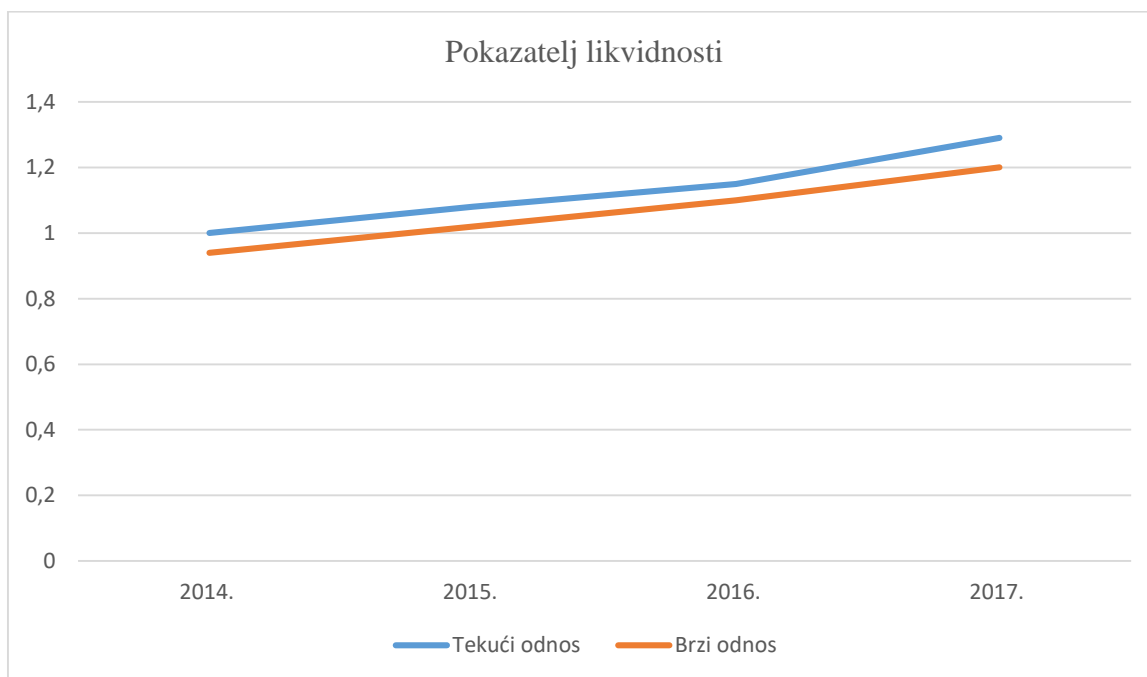
Tablica 8: Pokazatelji likvidnosti

	2014.	2015.	2016.	2017.
Tekući odnos	1,00	1,08	1,15	1,29
Brzi odnos	0,94	1,02	1,1	1,2
Neto radni kapital (u 000)	552	10.899	27.178	49.598

Izvor: Prikaz autora

Tekući odnos nam pokazuje sposobnost poduzeća da podmiri svoje kratkoročne obveze kratkotrajnom imovinom. Koeficijent u promatrane četiri godine bilježi rast do kojeg dolazi zbog porasta kratkotrajne imovine te pada kratkoročnih obveza.

Brzi odnos nam pokazuje kroz sve četiri godine također bilježi rast te u 2017.g. iznosi 1,2 što nam govori da je poduzeće sposobno u vrlo kratkom osigurati određenu količinu novca.

Grafikon 1: Pokazatelj likvidnosti

Izvor: Prikaz autora

Tablica 9: Pokazatelji solventnosti

	2014.	2015.	2016.	2017.
Koeficijent financijske stabilnosti	1,06	0,96	0,84	0,74
Stupanj samofinanciranja	44,74%	44,12%	41,93%	45,55%
Stupanj zaduženosti	55,26%	55,88%	58,07%	54,45%

Izvor: Prikaz autora

Koeficijent financijske stabilnosti pokazuje s kojim dijelom dugoročnih izvora raspolaže Društvo u odnosu na dugotrajnu imovinu. Koeficijent je kroz promatrane četiri godine opadao te u konačnici 2017.g. iznosi 0,74. što znači da se cjelokupna dugotrajna imovina ne financira iz dugoročnih izvora (74% se financira iz DI, a 26% se financira iz kratkoročnih izvora).

Stupanj samofinanciranja pokazuje udio kapitala u izvorima sredstava. Koeficijent se u promatranim godinama kreće oko 44%. Poželjno je da je njegova vrijednost što veća jer to ukazuje na veće korištenje vlastitog kapitala i lakše podmirivanje obveza.

Stupanj zaduženosti pokazuje koliko je imovine financirano iz tuđeg kapitala. Koeficijent je rastao u prve tri promatrane godine dok se u 2017.g. smanjio na 54,45%.

3.2.4. Koeficijent ekonomičnosti

Tablica 10: Koeficijent ekonomičnosti

	2014.	2015.	2016.	2017.
Ekonomičnost	1,05	1,10	1,11	1,12

Izvor: Prikaz autora

Koeficijent ekonomičnosti nam pokazuje omjer prihoda i rashoda tj. koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda, stoga predstavlja mjeru djelatvornosti poslovanja. Veći je od 1 u sve četiri godine što znači da poduzeće posluje ekonomično i profitabilno. U promatranim godinama koeficijent je postupno rastao od 2014.g. kada je iznosio 1,05 do 2017.g. kada je iznosio 1,12.

3.2.5. Koeficijent produktivnosti

Tablica 11: Koeficijent produktivnosti

	2014.	2015.	2016.	2017.
Produktivnost (u 000)	376,53	382,01	405,03	435,14

Izvor: Prikaz autora

Produktivnost nam pokazuje ostvaren prihod po zaposlenom. 2014. je iznosila 376,53 tisuće kn te postepeno rasla do 2017.g. kada je iznosila 435,14 tisuća kn po zaposlenom.

3.3. Analiza trenda kretanja performansi uspješnosti

Tablica 12: Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Hrvatska Lutrija d.o.o. za vremenski period od 2014.g. do 2017.g.

Opis	APSOLUTNA RAZLIKA (u kn)			RELATIVNA RAZLIKA (u %)		
	2015. vs 2014.	2016. vs 2015.	2017. vs 2016.	2015. vs 2014.	2016. vs 2015.	2017. vs 2016.
UKUPNI PRIHODI	-7.479	24.828	27.076	-1,55	5,21	5,40
Poslovni prihodi	-8.623	24.114	26.560	-1,79	5,09	5,33
Prihodi od prodaje	-8.583	27.709	23.348	-1,80	5,92	4,71
Ostali poslovni prihodi	-40	-3.789	3.290	-0,63	-60,26	131,65
Financijski prihodi	1.144	714	517	108,44	32,47	17,75
UKUPNI RASHODI	-27.144	16.988	19.297	-5,88	3,91	4,27
Poslovni rashodi	-27.323	18.615	19.313	-5,96	4,32	4,29
Materijalni troškovi	-14.943	9.369	1.234	-10,16	7,09	0,87
Troškovi osoblja	-1.601	-982	84	-1,12	-0,70	0,06
Amortizacija	-375	2.299	6.478	-2,18	13,66	33,87
Naknade za priređivanje igara	-4.282	5.685	1.608	-3,77	5,20	1,40
Nematerijalni troškovi	-6.967	-440	2.390	-23,51	-1,94	10,75
Troškovi rezerviranja	-747	7.189	6.852	-15,63	178,30	61,06
Vrijednosna usklađenja	35	-589	13	5,79	-92,03	25,49
Ostali rashodi	1.557	-3.916	654	45,59	-78,76	61,93
Financijski rashodi	179	-1.627	-16	5,75	-49,41	-0,96
Dobit prije oporezivanja	19.665	7840	7.779	89,23	18,80	15,70
Porez na dobit	4.153	1.214	820	72,40	12,28	7,39
Dobit nakon oporezivanja	15.514	6.626	6.959	95,17	20,83	18,10

Izvor: Prikaz autora

Ukupni prihodi su u 2015.g. pali za 7.479 tisuća kn tj. 1,55% u odnosu na 2014.g. no kasnije su rasli sve do 2017.g. kada su porasli za 27.079 tisuća kn tj. 5,40% u odnosu na 2016.g. Ukupni prihodi se sastoje od poslovnih prihoda, prihoda od prodaje, ostalih prihoda te financijskih prihoda. Svi osim financijskih prihoda su u 2015.g. imali pad u usporedbi sa 2014.g. da bi kasnije do 2017.g. ostvarili porast.

Ukupni rashodi su također u 2015.g. godini ostvarili pad od 27.144 tisuće kn tj. od 5,88% u usporedbi s 2014.g. U 2017.g. su porasli za 19.297 tisuća kn tj. za 4,27% u odnosu na 2016.g. Ukupne rashode čine poslovni rashodi, materijalni troškovi, troškovi osoblja, amortizacija, naknade za priređivanje igara, nematerijalni troškovi, troškovi rezerviranja, vrijednosna usklađenja, ostali rashodi te financijski rashodi.

Dobit nakon oporezivanja je rasla kroz sve četiri godine. U 2015.g. je porasla za 15.514 tisuću kn tj. za 95,17%. U 2016. je porasla za 6.626 tisuća kn tj. za 20,83% u odnosu na 2015.g. te je u 2017.g. porasla za 6.959 tisuća kn tj. za 18,10% u usporedbi sa 2016.g.

Tablica 13: Vertikalna analiza kratkotrajne imovine poduzeća Hrvatska Lutrija d.o.o. za vremenski period od 2014.g. do 2017.g.

STAVKE	Udjel (2014.)	Udjel (2015.)	Udjel (2016.)	Udjel (2017.)	Promjena 2015. vs 2014.	Promjena 2016. vs 2015.	Promjena 2017. vs 2016.
					(post.poen)	(post.poen)	(post.poen)
Kratkotrajna imovina	100%	100%	100%	100%	0	0	0
Zalihe	1,24	1,25	1,24	0,94	0,01	0,00	-0,31
Potraživanja	2,22	1,74	1,17	0,93	-0,47	-0,57	-0,24
Kratkotrajna financijska imovina	8,37	11,57	7,41	5,40	3,20	-4,17	-2,01
Novac u banci i blagajni	79,01	77,75	80,94	83,64	-1,26	3,18	2,70
Plaćeni troškovi bud. Razdoblja i obrač. prihodi	9,16	7,68	9,24	9,10	-1,48	1,56	-0,14

Izvor: Prikaz autora

Novac u banci i blagajni čini najveći dio u ukupnoj kratkotrajnoj imovini. Udjel je uglavnom rastao kroz promatrani period te je u 2017.g. iznosio 83,64%. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja su se u promatranom razdoblju uglavnom kretali oko 9%. Potraživanja su 2014.g.

iznosila 2,22% te su kroz godine postepeno padala te u konačnici 2017.g. iznose 0,93%. Udio financijske imovine je u 2014.g. iznosio 8,37% dok je u 2017.g. pao na 5,4%. Najmanji udio u kratkotrajnoj imovini čine zalihe te kroz sve četiri promatrane godine iznose oko 1%

Tablica 14: Podatci o uspješnosti iz računa dobiti i gubitka poduzeća Hrvatska Lutrija d.o.o. za period od 2014. do 2017. godine

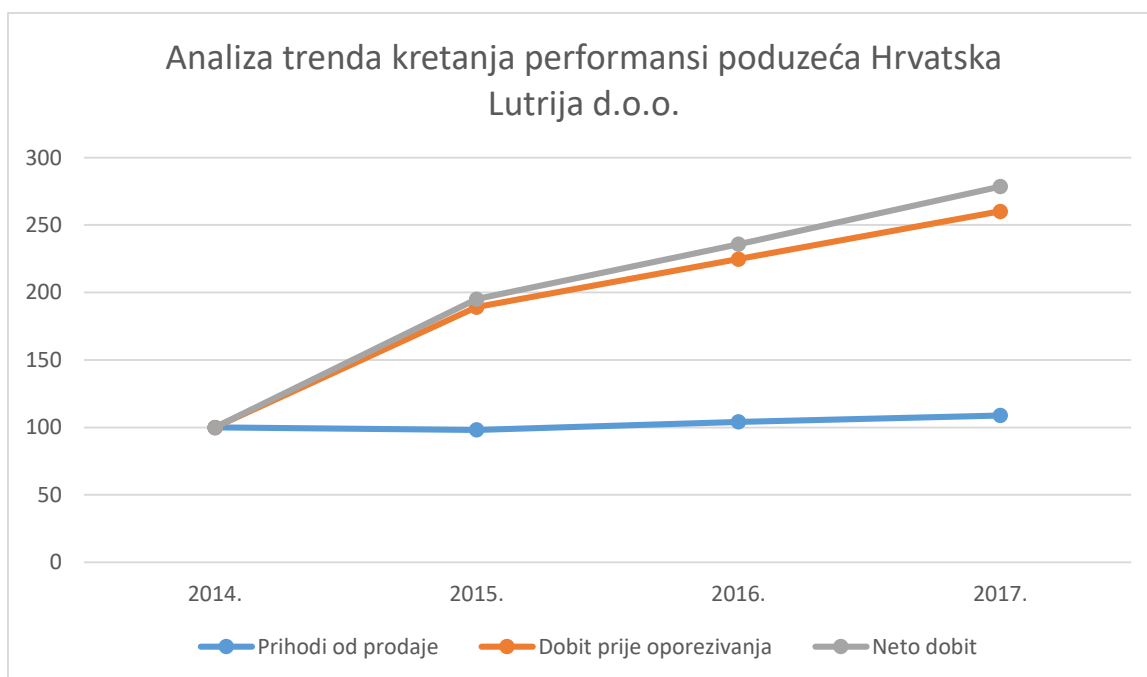
STAVKE (000 kn)	2014.	2015.	2016.	2017.
Prihodi od prodaje	476.458	467.875	495.584	518.932
Dobit prije oporezivanja	22.039	41.704	49.544	57.323
Neto dobit	16.301	31.815	38.441	45.400

Izvor: Prikaz autora

Tablica 15: Analiza trenda kretanja performansi poduzeća Hrvatska Lutrija d.o.o. za period od 2014. do 2017. godine

STAVKE (000 kn)	2014.	2015.	2016.	2017.
Prihodi od prodaje	100	98,20	104,01	108,91
Dobit prije oporezivanja	100	189,23	224,80	260,10
Neto dobit	100	195,17	235,82	278,51

Izvor: Prikaz autora

Grafikon 2: Analiza trenda performansi poduzeća Hrvatska Lutrija d.o.o.

Izvor: prikaz autora

Uvidom u tablicu i odgovarajući grafikon može se primjetiti da najveću promjenu kroz promatrani period ostvaruje komponenta neto dobit. U 2015.g. je iznosila 195,17 u odnosu na baznu 2014. dok je najveći iznos od 278,51 dosegla u 2017.g. Prihodi od prodaje je 2015.g. iznosio 98,2 što je manje nego u baznoj 2014.g. no kroz iduće dvije godine je rastao te 2017.g. iznosio 108,91. Dobit prije oporezivanja je također rasla kroz sve četiri promatrane godine, a svoj maksimum je dosegla 2017.g. kada je brojka iznosila 260,1.

4. ZAKLJUČAK

Financijski izvještaji daju uvid u financijsku situaciju poduzeća, uspješnost poduzeća te sposobnost poduzeća da stvara novac. Temelje se na analizi prošlih prošlih poslovnih događaja te su namjenjeni investitorima, eksternim i internim korisnicima.

U ovom završnom radu provedena je analiza poslovne uspješnosti poduzeća Hrvatska Lutrija d.o.o. za vremensko razdoblje od 2014.g. do 2017.g. Analiza je odrađena pomoću određenih pokazatelja te horizontalne i vertikalne analize.

Horizontalna analiza je pokazala da je sveukupna dobit poduzeća rasla kroz sve četiri godine promatranja dok je najveći porast imala u 2015.g. kad je dobit porasla za 15.514 (000 kn). Vertikalna analiza je pokazala da najveći udio u kratkotrajnoj imovini ima novac u banci i blagajni te je taj udjel rastao kroz sve četiri promatrane godine, dok najmanji udio imaju zalihe te potraživanja.

Pokazatelji likvidnosti i solventnosti su pokazali da je poduzeće u mogućnosti podmiriti svoje kratkoročne obveze kratkotrajnom imovinom te da je sposobno u kratkom roku pribaviti određenu količinu novca. Koeficijent financijske stabilnosti pokazuje da se cjelokupna dugotrajna imovina ne financira iz dugoročnih izvora već 74%. Koeficijent ekonomičnosti je postupno rastao kroz sve četiri promatrane godine što nam govori da poduzeće posluje ekonomično i profitabilno. Produktivnost je također u rastu kroz sve četiri promatrane godine te je u 2017. iznosila 435,14 tisuća kn po zaposlenom.

Hrvatska Lutrija je kroz dugogodišnje poslovanje izgradila prepoznatljiv brend koji konstantno usavršava kroz mnoštvo inovativnih proizvoda te uredno poslovanje. Provedenom analizom možemo zaključiti da je Hrvatska Lutrija d.o.o. ekonomična, profitabilna te da sve svoje nedostatke pokušava eliminirati u što kraćem periodu.

LITERATURA:

1. Abramović K., Tominac Broz S., Cutvarić M., Čevizović I. (2008.): Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještaja, RriF plus d.o.o., Zagreb
2. Barbić J., Čolaković E., Parać B., Vujić V. (2008) Korporativno upravljanje – osnove dobre prakse vođenja društva kapitala. Zagreb: Hum-Croma
3. Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RriF plus, Zagreb
4. Belak, V. (2006): Profesionalno računovodstvo: prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima, Zgombić & Partneri, Zagreb
5. Bešvir B. (2008): Kako čitati i analizirati financijske izvještaje. Zagreb: RriF Plus
6. Dropulić, I. (2016): Menadžersko računovodstvo 1, interna skripta, Ekonomski fakultet u Splitu.
7. Perica I. (2016): Analiza financijskih izvještaja, materijalni s vježbi
8. Pervan I. (2020): Analiza financijskih izvještaja, materijali s predavanja, Ekonomski fakultet u Splitu
9. Skupina autora (2008) “Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja“. Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb
10. Vidučić, Lj. (2008): Financijski menadžment, RriF plus, Zagreb
11. Vukoja B. (2009): Analiza financijskih izvještaja kao temelj za donošenje poslovnih odluka, International conference SME proceedings, Zenica, 2009.,
12. Zelenika, V. (2000): Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka
13. Žager, K. (2017): Analiza financijskih izvještaja: načela, postupci, slučajevi; treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb

Internet izvori:

1. <https://www.lutrija.hr/cms/UpoznajteNas>
2. <https://www.lutrija.hr/cms/Kratkapovijest>
3. <https://www.lutrija.hr/cms/LjudskiPotencijali>
4. <https://www.lutrija.hr/cms/Poslovanje01>
5. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_09_96_1849.html

POPIS TABLICA

Tablica 1. Skraćeni prikaz sastavljanja računa dobiti i gubitka

Tablica 2. Novčani tokovi

Tablica 3: Vjerojatnost bankrota prema Z pokazatelju

Tablica 4: Bilanca poduzeća Hrvatska Lutrija d.o.o. za vremensko razdoblje od 2014. do 2017. godine

Tablica 5: Račun dobiti i gubitka poduzeća Hrvatska Lutrija d.o.o. za vremensko razdoblje od 2014. do 2017. godine

Tablica 6: Povrat na investirano

Tablica 7: Pokazatelji obrtaja imovine

Tablica 8: Pokazatelji likvidnosti

Tablica 9: Pokazatelji solventnosti

Tablica 10: Koeficijent ekonomičnosti

Tablica 11: Koeficijent produktivnosti

Tablica 12: Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Hrvatska Lutrija d.o.o. za vremenski period od 2014.g. do 2017.g.

Tablica 13: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Hrvatska Lutrija d.o.o. za vremenski period od 2014.g. do 2017.g.

Tablica 14: Podatci o uspješnosti iz računa dobiti i gubitka poduzeća Hrvatska Lutrija d.o.o. za period od 2014. do 2017. g.

Tablica 15: Analiza trenda kretanja performansi poduzeća Hrvatska Lutrija d.o.o. za period od 2014. do 2017. g.

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Pokazatelj likvidnosti

Grafikon 2: Analiza trenda performansi poduzeća Hrvatska Lutrija d.o.o.

SAŽETAK

Pomoću analize financijskih izvještaja vrlo lako se može doći do informacija o poslovanju poduzeća, učinkovitosti te kvaliteti upravljanja. Omogućuju detaljan uvid u račun dobiti i gubitka, bilancu, investicije te sve ono što je od važnosti za jedno poduzeće. Konkretno, u ovom završnom radu prikazana je analiza poslovne uspješnosti poduzeća Hrvatska Lutrija d.o.o. u periodu od 2014.g. do 2017.g. Koristeći horizontalnu i vertikalnu analizu te analizu pomoću pokazatelja možemo reći da je Hrvatska Lutrija d.o.o. profitabilno, likvidno i ekonomično poduzeće te da nastoji kroz stalno usavršavanje ostvariti sve postavljene ciljeve.

Ključne riječi: financijski izvještaji, Hrvatska Lutrija d.o.o., pokazatelji

SUMMARY

Analysis of financial statements easily reveals information about business operations and efficiency, as well as quality management. They allow detailed insight into profit and loss account, balance sheet, investments and all other segments which are of great importance for any business. Specifically, this paper presents business performance analysis of Hrvatska Lutrija d.o.o. from 2014. to 2017. Using horizontal and vertical analysis, as well as the analysis through indicators, it's safe to say that Hrvatska Lutrija d.o.o. is profitable, liquid and economic company which tries to sharpen established goals through continuous improvement.

Key words: financial statements, Hrvatska Lutrija d.o.o., indicators